

stichting

Calorama-Everwijn-Taets van Amerongen

Activiteitenverslag 2018 en –plan 2019

2018 heeft zich gekenmerkt door tal van activiteiten en openstellingen die de basis vormen voor de toekomst van Calorama, conform de doelstelling van de ANBI-stichting, als plek voor culturele samenkomst, uitdieping van de historie van de buitenplaats en doorlopende locatie voor educatie en als onderdeel van de historie van Noordwijk en haar historische dorpskern, waarbij structureel gewerkt wordt aan het herstel van Park en haar opstallen, naar haar oorspronkelijke vorm en functie.

Groenbeheer:

In 2012 heeft de heer Baron Taets van Amerongen van Renswoude door Stichting In Arcadië het Beheerplan Buitenplaats Calorama (Amersfoort 2012) laten opstellen waarin het streefbeeld voor de als rijksmonument beschermde tuin- en parkaanleg van Calorama is vastgelegd. Het beheerplan vormt het "groene testament" van de heer Baron Taets van Amerongen van Renswoude. Het doel van het beheerplan is de instandhouding van de cultuurhistorisch waardevolle aanleg. Tevens bevat het beheerplan een aantal herstelprojecten voor het herstel van historische aanleg. Het beheerplan is door de Minister van EL&I en de Minister van OCW passend verklaard voor de verzekering van het behoud van de historische tuin- en parkaanleg. I

In het voorjaar van 2018 is door de Gemeente Noordwijk, het Cluster Duin- en Bollenstreek en de Stichting Calorama een overeenkomst getekend met betrekking tot de restauratie en herinrichting van de historische parkaanleg van Calorama. Met subsidie van provincie, waterschap, gemeente en een eigen bijdrage zal de restauratie van het park in de periode 2018-2020 gerealiseerd worden.

Voor het verder uitwerken, het coördineren en begeleiden van de restauratie en herinrichting is vanaf april 2018 een opdracht gegeven aan Luc van Dam van Limes Landschapsadvies. De uitvoering wordt verzorgd door Blaauwendraat Landschapsverzorging, Marco Hulsenbosch en het Wellant College.

De voorbereidingswerkzaamheden die vanaf dat moment plaats hebben gevonden zijn:

- Een actualisering van de inventarisatie huidige situatie, incl. verfijning. Hierbij zijn van de aan te pakken gebieden de bomen geïnventariseerd en de ondergronden nauwkeuriger samengesteld. Een aantal deelgebieden zijn ingemeten om de planvorming de gewenste nauwkeurigheid te geven.
- Aanvraag kapvergunning. Voor de te kappen bomen is een vergunning aangevraagd. De vergunning is in oktober 2018 ontvangen.
- Opstellen notitie boomcontrole flora en fauna. Gericht op de kapwerkzaamheden en onderdeel van de vergunningsaanvraag.
- Controle boomvitaliteit enkele bomen. Uitgevoerd voor de veiligheid van de bezoekers.
- Wijziging aanvraag. Met de uitwerking van de plannen zijn enkele verbeterpunten aan het licht gekomen, die nog niet in de eerdere raming waren meegenomen. Het betreft

zowel extra werkzaamheden als meevallers. De wijzigingen zijn met de gemeente Noordwijk gecommuniceerd en door de subsidieverleners goedgekeurd.

- De wijzigingen betreffen:
  1. Verbeteren (waterdicht maken) kleibodem ronde vijver;
  2. Aanbrengen ringleiding irrigatie en suppletie;
  3. Verbeteren laan tussen hoofdhuis en koetshuis;
  4. Meenemen omgeving koetshuis en garage;
  5. Andere aanpak bestrijding Japanse duizendknoop;
  6. Andere aanpak watergeven plantgoed en inboet.
- Voor diverse deelprojecten zijn werkomschrijvingen en werktekeningen gemaakt.
- Voor diverse deelgebieden zijn beplantingsplannen in voorbereiding.

Uitvoering 2018

In het afgelopen jaar zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Opruimwerkzaamheden. Dit betreft vooral diverse ongewenste beplantingen zoals het opschot van iepen en esdoorns. Deels is dit in handkracht uitgevoerd, en deels met graafmachine met knijper. De vrijgekomen gebieden worden in het voorjaar van 2019 beplant met een historisch verantwoord assortiment. Dit betreft onder meer de heesterborder bij de rozentuin, de houtwal naast de moestuin en de zijtuin naast het erf.
- Baggeren. Door de lage grondwaterstand zijn de sloot en de ronde vijver drooggevallen. Van deze situatie is gebruik gemaakt om de baggerwerkzaamheden naar voren te halen en te baggeren.
- Dunning houtwallen. Een aantal houtwallen zijn gedund. Dit is voornamelijk door de leerlingen van het Wellant College uitgevoerd. De werkzaamheden zullen in 2019 doorgaan.
- Herstelwerken kleivijver. Door de lage grondwaterstand en de beschikbaarheid van geschikte klei is de ronde vijver voorzien van een nieuwe kleibodem. Op de waterlijn is zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde een nieuwe houten beschoeiing aangebracht voor de stabiliteit van de oevers. De vijver en steile oevers zijn hiermee beter in stand te houden.

Voor het onderhoud van het park en de grotere grasoppervlaktes en t.b.v. de leerlingen van het Welland College (instructie mogelijkheden) heeft het bestuur in het voorjaar een tweedehands tractor v.z.v. een front maaidek aangeschaft. Tevens heeft het bestuur geïnvesteerd in een houtkloofmachine.

Gebouwenbeheer:

Begin 2018 heeft het bestuur opdracht gegeven om de daken van de garages aanpalend aan het hoofdhuis geheel te vernieuwen. Dit was noodzakelijk om reden van houtworm en lekkage en vochtproblematiek.

Aansluitend aan deze dakrenovatie is de houtloods gerenoveerd en het asbest verwijderd

In november 2016 is door de Stichting t.b.v. de tuinmuur een subsidieverzoek opgesteld en ingediend bij de erfgoedtafel Landgoederenzone. Met subsidie van de provincie, gemeente en waterschap en een eigen bijdrage kan de restauratie van de 12 meter lange en 2,5 meter hoge rond gebogen tuinmuur gerealiseerd worden. De tuinmuur is in slechte staat (scheuren in muur en fundering, stucwerk deels verdwenen) door de groei van twee bomen. In 2018

heeft het bestuur de definitieve subsidietoezegging te ontvangen en zijn wij aangevangen met de restauratiewerkzaamheden na het verwijderen van de bomen.

In november 2016 is door de Stichting t.b.v. het Koetshuis een subsidieverzoek opgesteld en ingediend bij de erfgoedtafel Landgoederenzone. Met subsidie van de provincie en Prins Bernhard Cultuurfonds en een eigen bijdrage kan dit project gerealiseerd worden. In november 2018 heeft het bestuur de definitieve subsidietoezegging ontvangen en zijn wij aangevangen met de eerste werkzaamheden. Doel is het geschikt maken van de benedenverdieping van het rijksmonumentale Koetshuis tot een onthaalpaviljoen waardoor de stichting beter in staat is grotere groepen bezoekers kennis te laten maken met (de geschiedenis van) de buitenplaats Calorama. Belangrijk onderdeel is het handhaven van de nog grotendeels aanwezige authentieke 19e-eeuwse onderdelen (paardenstallen, tuigenwandbetimmering etc..) en het herstellen van ontbrekende onderdelen.

Bij de stalling is er een wasplaats aangelegd t.b.v. het onderhoud van het parkmateriaal, het plaatsten van een z.g.n. groencontainer en het reguleren "was onderhoud" van de autocollectie.

Begin 2018 heeft het bestuur Con-C opdracht gegeven een haalbaarheid studie m.b.t. het rijksmonumentale Rosemarijnschurencomplex uit te voeren. Om de mogelijke transformatie van het gebouwencomplex met de Rosemarijnschuur, twee pakhuizen en de Bollenschuur goed in beeld te brengen, is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Voor dit haalbaarheidsonderzoek is een subsidie aangevraagd en verkregen van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

In eerste instantie is een totaalconcept voor wonen en/of werken als onderdeel van de buitenplaats in het gebouwencomplex opgesteld. Daarbij is gekeken naar de cultuurhistorische waarde van het complex, de zelfstandige onderdelen, gemeentelijke randvoorwaarden en constructieve (on)mogelijkheden en ook ruimtelijke aspecten zoals ontsluiting en parkeren. Alle input is verwerkt tot een haalbaar en realistisch totaalconcept voor de transformatie van het gebouwencomplex.

De omwonende en andere belanghebbenden betrokken zijn geïnformeerd over de herontwikkeling / haalbaarheidsstudie. CON-C treedt naast het opstellen van de conceptstudie, op als procesbegeleider.

Autocollectie:

De autocollectie is door de heer baron Taets van Anerongen van Renswoude ondergebracht in de stichting en dient overeenkomstig de opdracht van de heer baron Taets van Amerongen van Renswoude, blijvend deel dient uit te maken van het Landgoed. Ten behoeve van het beheer zijn enkele (onderhoud)reparaties uitgevoerd. De auto's verkeren in uitstekende staat en zullen met regelmatig onderhoud en geregeld gebruik, zonder veel kosten, een belangrijk onderdeel van de collectie blijven vormen. Diverse auto's uit de collectie zijn afgelopen jaar verschillende malen om niet ter beschikking gesteld.

Hoe deze historische collectie verder in te zetten in de totale presentatie van Calorama wordt door het bestuur nog nader overdacht. Waarschijnlijk zal dit ook vanzelf vorm krijgen indien de stallingsgarage en het Koetshuis zodanig aangepast zijn dat beide accommodaties onderdeel vormen in het openstellingsbeleid van Calorama voor grotere ontvangsten en gezelschappen.

Bestuur:

In 2018 hebben 9 Bestuursvergaderingen plaatsgevonden waarvan 4 in aanwezigheid van de Raad van Toezicht.

Het dagelijks bestuur, de heren De Jong, Ruijs en Bonnike, verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op Calorama, komt twee wekelijks bijeen. In de praktijk zijn zij dagelijks aanwezig op Calorama en worden alle activiteiten door het dagelijks bestuur georganiseerd, begeleid en gecontroleerd.

Financiën:

Per 1-2-2018 was de concept jaarrekening 2017 gereed en zijn wij ondanks grote investeringen in herstel van daken op het landgoed, mede dankzij een goed beleggingsjaar, niet ingeteerd op ons vermogen.

De definitieve jaarrekening 2017 is gecontroleerd en goedgekeurd door de accountant en is, de door de ANBI voorgeschreven publicatie voor Vermogensfondsen, op de website geplaatst.

Vrijwilligers:

T

Tot onze grote genoegen hebben wij mogen ervaren dat veel lokale organisaties en individuen bereid zijn geheel vrijwillig te werken aan het onderhoud in de tuin en park, aan publicaties en het organiseren van evenementen.

Het is hartverwarmend, maar vraagt ook om enige structurering, immers op basis van vrijwilligers alleen bereiken wij uiteindelijk ons doel (het uitvoeren van de werkzaamheden in het beheerplan) niet.

Tevens vraagt de aansturing van de vrijwilligers ook om de inbreng van op buitenplaatsen ervaren hoveniers. De vrijwilligers waarmee op regelmatige basis wordt samengewerkt zijn Het Wellant College (deze hoveniersopleiding is nagenoeg wekelijks werkzaam op Calorama waarbij Calorama geldt als opleidings- en examenlocatie), Kunstklank, Hein Verkade, Rozentuin "club" Kunstklank, De Oude Dorpskern, Genootschap Oud Noordwijk en nog vele anderen.

Verbouwingen/onderhoud:

I

In 2020 moet het dak van de werkplaats vernieuwd worden en zal er een onderhoudsplan t.b.v het vastgoed worden opgesteld.

Duurzaamheid

Na in de eerste twee jaar veel aandacht gegeven te hebben aan het verlagen van de energiekosten op Calorama is er een plan in ontwikkeling om voor wat betreft het elektragebruik energieneutraal te worden. Het bestuur heeft in 2018 budget vrijgemaakt om hier in 2019 onderzoek naar te laten verrichten.

Evenementen/openstellingen:

II

In het afgelopen jaar hebben vele activiteiten met kleine/grotere gezelschappen en besturen op Calorama plaatsgevonden.

- Expositie "Sporen" in de Rosemarijnschuur
- Boekenweekwandeling
- Start van de Noordwijkse Kunstroute
- Ontvangst relaties Rabobank Leiden Katwijk
- Vijf rondwandelingen o.l.v. "De Oude Dorpskern"
- Rondleiding ANB AMRO

- Aantal gemeentelijke bijeenkomsten (o.a ondertekening restauratie overeenkomst park)
- Ontvangst omwonenden
- Ontvangst KunstKlank vrijwilligers
- St. Jeroens Ommegang o.l.v. RK St. Jeroen
- Deelname Open Monumentendag
- Kleinkoor; Podium voor de toekomst & Kinderkerst wandeling
- Ontvangst bestuur Stichting Berbice
- Wellant College lessen en examens
- Facilitaire ondersteuning KunstKlank voorstelling Isadora

Een vaste agenda van jaarlijkse activiteiten begint zicht te vormen, temeer daar Noordwijk een rijk en veelzijdig cultureel leven kent. Terugkerende openstellingen en voorstellingen zullen plaatsvinden in het kader van Monumentendag, Kunstklank, de sterfdag van St Jeroen en de hierbij behorende Ommegang op het Landgoed/Jeroensveld alwaar hij in de negende eeuw door de Noormannen werd vermoord.

Met recht kan gezegd worden dat Calorama, na decennia lang afgesloten te zijn geweest voor het publiek, steeds meer in het culturele leven wordt opgenomen.

Media & Website:

In 2018 is onze website geheel "up to date" gebracht met inachtneming van de voorwaarden die gelden voor een ANBI Stichting. Alle werkzaamheden, publicaties, activiteiten ed. worden op deze site actueel in beeld gebracht. Daarnaast heeft het bestuur een Instagram en facebookaccount aangemaakt.

Interieur/aankopen/bruiklenen:

De collectie van meubels, serviezen en zilveren gebruiksvoorwerpen, die al eeuwen aan Calorama zijn verbonden, verkeren in een goede tot uitstekende staat. Enkele kleine restauraties daargelaten zijn hiervoor geen investeringen noodzakelijk.

Anbi:

De dagelijkse immateriële maatschappelijke productie van Stichting CET is substantieel maar blijkt niet uit de financiële verslaglegging/ en staat los van baten en lasten. Als niet-financiële baten worden elke dag rust, ruimte, beleving, CO2 binding en biodiversiteit van flora en fauna 'geproduceerd' in onze NSW-gerangschikte bossen, natuur en landschap te Renswoude en in de parkaanleg van Calorama te Noordwijk.

De belevingswaarde van de medemens wordt mede gediend door de kwalitatieve openstelling van Calorama en de NSW-rangschikking van een aanmerkelijk deel van onze bossen, natuur en landschap te Renswoude.

Gelet op het aantal openstellingen en de culturele en educatieve activiteiten alsmede de toekomstplannen staat Calorama in de publieke belangstelling. Dit zal door het Bestuur verder zorgvuldig worden uitgebouwd met zowel wisselende activiteiten als steeds terugkerende evenementen. Het grote voordeel van de buitenplaats Calorama is dat het een belangrijke rol heeft gespeeld in diverse perioden, zowel rond St. Jeroen als in de kruiden- en bollenteelt, beide zaken die de historie van Noordwijk-Binnen hebben bepaald.

Renswoude:

Medio 2018 is er een eerste aanzet gemaakt m.b.t. het beheerplan inzake de NSW gronden in Renswoude. Dit digitale beheerplan, genaamd Betula beheer, is een systeem dat het stichtingsbestuur helpt de (natuur-)terreinen op een goede, eenvoudige en efficiënte manier te beheren. De nadruk in het beheer ligt op het behoud en herstel van de natuurwaarden. Via het beheerprogramma wordt het inplannen, bijhouden en verantwoorden van beheermaatregelen zeer eenvoudig. Met behulp van duidelijke kaarten en overzichtelijke tabellen is er snel inzicht in het beheer.

In 2018 is er in opdracht van de provincie Utrecht een flora en fauna inventarisatie uitgevoerd op landgoed Wagensveld-Daatselaar. De uitkomsten van dit onderzoek onderstrepen de grote natuurwaarden van het landgoed. Zo zijn er onder andere 16 soorten libellen aangetroffen, zes soorten sprinkhanen (waarvan van twee soorten Wagensveld-Daatselaar de enige vindplaats in de provincie Utrecht is), acht soorten vlinders, levendbarende hagedis, heidekikker, kleine watersalamander en das. Onder de flora zijn de vleesetende planten kleine zonnedauw, ronde zonnedauw, wilde gagel, akkerviooltje, waterviolier etc.. Voor een volledig overzicht zie www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/flora-fauna/resultaten/.

Op landgoed Wagensveld-Daatselaar zijn in 2017 diverse natuurprojecten opgestart en afgelopen jaar voortgezet. Hierbij valt te denken aan: het kleinschalig en handmatig verschralen van een met pijpenstrootje dichtgegroeid heideveld. Met het handmatig 2x per jaar maaien en afvoeren van het gras verschraalt de bodem en kan de heide zich herstellen. Tevens is als proef in najaar 2017 een klein stukje afgeplagd. De eerste resultaten zijn hoopgevend en o.b.v. deze resultaten zullen er in 2019 verdere plannen worden uitgewerkt m.b.t. het o.a. terugbrengen van de heide.

In een aantal bosvakken is sprake van veel opslag van Amerikaanse vogelkers. De Amerikaanse vogelkers is een agressieve exoot die het zeer goed doet in Nederland en andere bomen en heesters verdringt wat leidt tot verlies natuurwaarden en biodiversiteit. In 2018 is een begin gemaakt met de prunusbestrijding. In 2019 zal dit worden gecontinueerd en uitgebreid.

Verder is er aangevangen met het vrijzetten van monumentale eiken door het weghalen van Douglas sparren en is er een broedplaats gecreëerd voor de ringworm. Om ook de insecten en de verdere biodiversiteit verder te stimuleren is in 2018 zijn op Wagensveld twee akkers met bloemrijk graszaad ingezaaid. Dit zal in 2019 worden gecontinueerd.

Contacten met Gemeente(n):

Een goede samenwerking met de Gemeente Noordwijk is noodzakelijk om onze doelstellingen (zie financieel beleidsplan) te kunnen realiseren tevens is de medewerking van de Gemeente gewenst om voor de Rozemarijnschuren de bestemming in woonfunctie te wijzigen en, zoals van oudsher, bij het totale Landgoed te betrekken. Deze opstallen zijn van grote historische waarde voor deze buitenplaats.

Met Burgemeester en wethouders zijn in het afgelopen jaar diverse contacten geweest en hebben bezoeken aan Calorama plaatsgevonden.

Concrete aktiepunten/ activiteitenplan 2019

- 1) Opstellen en concretiseren meerjarenonderhoudsplan
- 2) Aanvragen principe verzoek Rosemarijnschuur
- 3) Restauratie en inrichten onthaalruimte Koetshuis
- 4) Afronden restauratie tuinmuur
- 5) Monitoren en uitvoeren parkrestauratie
- 6) Bron slaan en water ringleiding t.b.v. jonge aanplant aanleggen
- 7) Verdere planvorming NSW gronden in Renswoude
- 8) Onderzoek aanpassen waterhuishouding park en vijvers
- 9) Onderzoek aanbesteden inzake energie neutraal
- 10) Schilderwerk buiten houtwerk Calorama

Noordwijk, 1 juni 2019